

Sygn. akt IV CZ 54/15

POSTANOWIENIE

Dnia 25 listopada 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Irena Gromska-Szuster

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z powództwa Wspólnoty Mieszkaniowej Nieruchomości

przy ulicy S. [...] w Ł.

przeciwko J. Ś., S. W., B. M. – S. i J. S.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 25 listopada 2015 r.,

czterech zażaleń pozwanych: J. Ś., S. W., B. M. – S. i J. S.

na wyrok Sądu Okręgowego w L.

z dnia 17 grudnia 2014 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i pozostawia rozstrzygnięcie
o kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu
kończącym postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

W wyniku apelacji powódki od wyroku Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 20 maja 2014 r. w sprawie z powództwa Wspólnoty Mieszkaniowej Nieruchomości przy ul. S. [...] w Ł. przeciwko J. Ś., S. W., B. M.-S. i J. S. o zapłatę, Sąd Okręgowy w L. wyrokiem z dnia 17 grudnia 2014 r., uchylił zaskarżony wyrok w całości i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w Ł. do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

W ocenie Sądu Okręgowego zaskarżony wyrok podlegał uchyleniu z uwagi na nierozpoznanie przez Sąd pierwszej instancji istoty sprawy (art. 386 § 4 k.p.c.). Sąd Okręgowy wskazał, że nierozpoznanie istoty sprawy przez Sąd pierwszej instancji polega na zaniechaniu odniesienia się do zgromadzonych w sprawie dowodów, zaniechaniu ustaleń i ocen, w szczególności dokumentów złożonych przez stronę powodową - Wspólnotę Mieszkaniową Nieruchomości, oraz do kwestii podnoszonych w sprawie przez strony. Sąd pierwszej instancji, uznając w lakoniczny sposób, że strona powodowa nie udowodniła swojego roszczenia o zapłatę opłat obciążających właściciela lokalu co do zasady i wysokości, nie odniósł się do istoty sprawy

Zażalenia na powyższy wyrok Sądu Okręgowego wszyscy wnieśli pozwani. Podnieśli w nich zarzut naruszenia art. 386 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że kontrola, której dokonuje Sąd Najwyższy, rozpatrując zażalenie na orzeczenie kasatoryjne sądu drugiej instancji, tj. zażalenie określone w art. 394¹ § 1¹ k.p.c., ma charakter formalny i odnosi się do przesłanek uchylenia orzeczenia sądu pierwszej instancji. W postępowaniu wszczętym w wyniku wniesienia zażalenia na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. Sąd Najwyższy bada jedynie poprawność zastosowania art. 386 § 2 i 4 k.p.c. przez sąd drugiej instancji, innymi słowy, bada, czy rzeczywiście wystąpiły wskazane przez sąd drugiej instancji przesłanki uchylenia zaskarżonego wyroku, którymi zgodnie z art. 386 § 2 i 4 k.p.c. mogą być: nieważność postępowania, nierozpoznanie przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy, konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Zażalenie na orzeczenie kasatoryjne sądu drugiej instancji ma służyć skontrolowaniu, czy zostało ono

prawidłowo wydane w jednej z sytuacji przewidzianych w art. 386 § 2 i 4 k.p.c. Przedmiotem oceny Sądu Najwyższego nie są natomiast zasadność roszczenia i stanowisko zajęte przez sąd drugiej instancji co do meritum sprawy. Zażalenie wniesione na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. nie jest środkiem prawnym służącym kontroli materialnoprawnej podstawy wyroku (por. m. in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 listopada 2012 r., IV CZ 147/12; z dnia 7 marca 2013 r.; II CZ 193/12, niepubl.; z dnia 24 maja 2013 r., V CZ 156/12, niepubl.; z dnia 20 września 2013 r., II CZ 51/13, niepubl.; z dnia 15 maja 2014 r., II CZ 17/14, niepubl.; z dnia 2 października 2014 r., IV CZ 68/14, niepubl.; z dnia 3 października 2014 r., V CZ 61/14, niepubl.). Podkreśla się też w orzecznictwie Sądu Najwyższego, że przewidziane w art. 386 § 4 k.p.c. przesłanki uchylenia orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania nie powinny być interpretowane rozszerzająco (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2013 r., III CZ 51/13, niepubl.; z dnia 7 marca 2013 r., II CZ193/12, niepubl.).

Sąd Okręgowy jako przyczynę uchylenia zaskarżonego wyroku Sądu pierwszej instancji nierozpoznanie istoty sprawy. Uzasadnienie Sądu Okręgowego jednak nie przekonuje, że została spełniona wskazana w art. 386 § 4 k.p.c. przesłanka uchylenia orzeczenia.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, nierozpoznanie istoty sprawy przez sąd pierwszej instancji następuje wówczas, gdy sąd nie odniósł się do tego co było przedmiotem sprawy, gdy zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania albo oceny merytorycznych zarzutów strony, bezpodstawnie przyjmując, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie (zob. m. in. orzeczenia Sądu Najwyższego: z dnia 9 stycznia 2001 r., I PKN 642/00, OSNAPiUS 2002, nr 17, poz. 409; z dnia 5 lutego 2002 r., I PKN 845/00, OSNP 2004, nr 3, poz. 46, z dnia 12 lutego 2002 r., I CKN 486/00, OSP 2003, nr 3, poz. 36; z dnia 25 listopada 2003 r., II CK 293/02 niepubl.; z dnia 24 marca 2004 r., I CK 505/03, Monitor Spółdzielczy 2006, nr 6, s. 45; z dnia 16 czerwca 2011 r., I UK 15/11, OSNP 2012, nr 15-16, poz. 199). W wyroku z dnia 26 stycznia 2011 r. sygn. akt IV CSK 299/10, niepubl.). Sąd Najwyższy wskazał, że pojęcie „istoty sprawy”, o którym mowa w art. 386 § 4 k.p.c., dotyczy jej aspektu

materialnoprawnego i zachodzi w sytuacji, gdy sąd nie zbadał podstawy materialnoprawnej dochodzonych roszczeń, jak też skierowanych przeciwko nim zarzutów merytorycznych. Nierozpoznanie istoty sprawy nie jest równoznaczne z niedokładnościami postępowania, polegającymi na tym, że sąd pierwszej instancji nie wziął pod rozwagę wszystkich dowodów, które mogły służyć do należytego rozpoznania sprawy lub nie rozważył wszystkich okoliczności (tak Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 3 czerwca 2011 r., III CSK 330/10, niepubl.). Nie należy utożsamiać z nierozpoznanie istoty sprawy niewyjaśnienia wszystkich okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 1999 r., II UKN 589/99, OSNAPiUS 2000 nr 12, poz. 483; postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 9 listopada 2012 r., IV CZ 156/12, z dnia 19 grudnia 2012 r., II CZ 172/12, niepubl.).

Wobec powyższego należy stwierdzić, że Sąd Okręgowy błędnie przyjął, że zachodziły przyczyny uzasadniające wydanie wyroku kasatoryjnego, którego nie może usprawiedliwiać brak odniesienia się przez Sąd pierwszej instancji do wszystkich zgromadzonych w sprawie dowodów. Lakoniczność rozważań tego Sądu nie oznacza braku odniesienia się do istoty sprawy, jeśli w tych rozważaniach zawarta jest ocena złożonych przez stronę powodową rozliczeń, których konsekwencją było uznanie roszczenia za nieudowodnione oraz oddalenie powództwa ze względu na treść art. 6 k.c.

Inną zupełnie kwestią jest, czy oceny te i wnioski Sądu pierwszej instancji są prawidłowe. Jednak to ze wskazanych wyżej względów pozostaje to poza kontrolą Sądu Najwyższego. Ponadto trzeba zważyć, że podnoszone przez Sąd Okręgowy uchybienia postępowania dowodowego w postaci nieuwzględnienia kartoteki naliczania czynszów, jak też dokumentów rozliczeniowych za okres 2011 r. mogą być usunięte w postępowaniu apelacyjnym opartym na modelu apelacji pełnej.

Z tych względów Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c., z art. 394¹ § 3 k.p.c., pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym postępowania w sprawie.

eb